

Чуприна О. В., доцент кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ, кандидат медичних наук, доцент

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ НАДАННЯ НАРКОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ В УКРАЇНІ

Наркоманія – це суспільна проблема, що характеризується трьома критеріями: медичним, соціальним та юридичним. Медичний критерій наркоманії характеризується тим, що вживання наркотичних засобів призводить до клінічних проявів наркоманії у вигляді наступних синдромів: психічна залежність, фізична залежність і толерантність [1, с. 145]. Соціальний аспект проблеми наркоманії пов'язується з встановленням причин залучення особи до вживання наркотичних засобів. Юридичний аспект явища наркоманії полягає в тому, що питома вага засуджених за злочини, пов'язані з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, за останні роки у загальній масі всіх засуджених складає приблизно 16-21 %. [2, с. 203].

Наркологічна допомога є частиною психіатричної. Згідно статті 10 Закону України «Про психіатричну допомогу», психіатрична допомога надається психіатричними закладами всіх форм власності. На даний час існує тенденція збільшення кількості недержавних організацій, які надають медичні та реабілітаційні послуги відповідним хворим [3, с. 123]. Нажаль, цей факт призводить до відмови від обов'язкових мінімальних курсів лікування осіб з вищезазначеними патологіями, що в деяких випадках може призводити до недотримання права хворих на одержання повноцінної допомоги, появи безлічі «цілителів», які не мають достатніх професійних і моральних рис, профанації та комерціалізації терапії, використання різноманітних «експрес-методів» лікування, які ігнорують принципи комплексності, поетапності та диференційованості [4, с. 27].

Психіатричну допомогу має надавати лікар-психіатр. Але, згідно з протоколами надання медичної наркологічної допомоги, затвердженими наказом МОЗ України від 21.09.2009 № 681, визначено надання такої допомоги тільки лікарями сімейної медицини та

лікарями-наркологами, зокрема у порядку примусової госпіталізації. Таким чином, сьогодні для забезпечення надання якісної психіатричної допомоги хворим наркологічного профілю та правових підстав для цього існує нагальна потреба привести у відповідність до Закону України «Про психіатричну допомогу» підзаконні акти, у тому числі й класифікатор професій, що пов'язані з наданням психіатричної допомоги [5, с. 70].

Привертає увагу також факт відсутності стандарту медико-соціальної реабілітаційної допомоги, а пропоновані елементи такої допомоги, що включені до існуючих протоколів, у більшості випадків не можуть забезпечити бажаного лікувально-реабілітаційного ефекту. У відповідних нормативах обрана тривалість стаціонарного лікування наркологічних хворих не обґрунтована клініко-динамічними характеристиками захворювання та економічною ефективністю. Що стосується амбулаторної фази лікування, то на сьогодні в нашій державі взагалі відсутні нормативи надання медичної допомоги дорослому населенню в амбулаторно-поліклінічних закладах за спеціальністю «Наркологія», оскільки останній відповідний документ - «Державні соціальні стандарти у сфері охорони здоров'я «Наркологія», затверджений наказом МОЗ України від 28.12.2009 р. № 507, втратив чинність згідно з наказом МОЗ України від 08.05.2014 р. № 310).

Значні надії у вирішенні проблеми наркоманії в Україні покладаються на методiku замісної терапії. Зокрема, можливості її широкого запровадження наголошується у розробленому Державною службою України з контролю за наркотиками Національної стратегії боротьби з наркотиками на період до 2020 року. Сьогодні є достатньо даних про те, що популярність програм замісної терапії у зарубіжних країнах значно знизилась. Як зазначають спеціалісти з лікування наркозалежності, в світі широко використовуються неопіодні схеми, що дозволяють провести хворого на наркоманію через синдром відміни зовсім без призначення опійних наркотиків [6, с. 714]. Вищезазначене вказує на те, що проблема запровадження практики замісної терапії в Україні також потребує серйозного опрацювання.

Список використаних джерел:

1. Рохлина М. Л. Лекарственная терапия наркоманий / М. Л. Рохлина // Лечащий врач. – М., 2003. – № 3. – С. 145-147.
2. Золотарьов О. І. Переваги та недоліки замісної терапії як засобу запобігання наркоманії та наркотичної злочинності в Україні /

Золотарьов О. І. // Актуальні питання сучасної психіатрії, наркології та неврології : збірник тез доповідей науково-практичної конференції за участю міжнародних спеціалістів/ за заг. ред. В. І. Пономарьова. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – С. 203-206.

3. Румянцева С. С. До питання стандартів лікування хворих наркологічного профілю / Румянцева С. С., Синіцька Т. В., Вольних Ю. В. // Архів психіатрії. – 2015. – №2 (81). – С. 122-124.

4. Пінчук І. Я. До питання стандартів діагностики наркологічних розладів / Пінчук І. Я., Румянцева С. С., Синіцька Т. В. // Архів психіатрії. – 2015. – №1 (80). – С. 26–29.

5. Паталах Ф.В. *Щодо надання наркологічної допомоги в Україні / Паталах Ф.В. // Вестник ассоциации психиатров Украины. – 2014. - №1 – С.70 - 71.*

6. Fugelstad A., Rajs J., Bottiger M., Gerhardsson de Verdier M. Mortality among HIVinfected intravenous drug addicts in Stockholm in relation to methadone treatment // *Addiction*. – 1995. – Vol. 90. – № 5. – P. 711–716.